
KSIĘGA DOBRYCH PRAKTYK

Działania na Rzecz
Mniejszości Narodowych
i Etnicznych oraz
Cudzoziemców

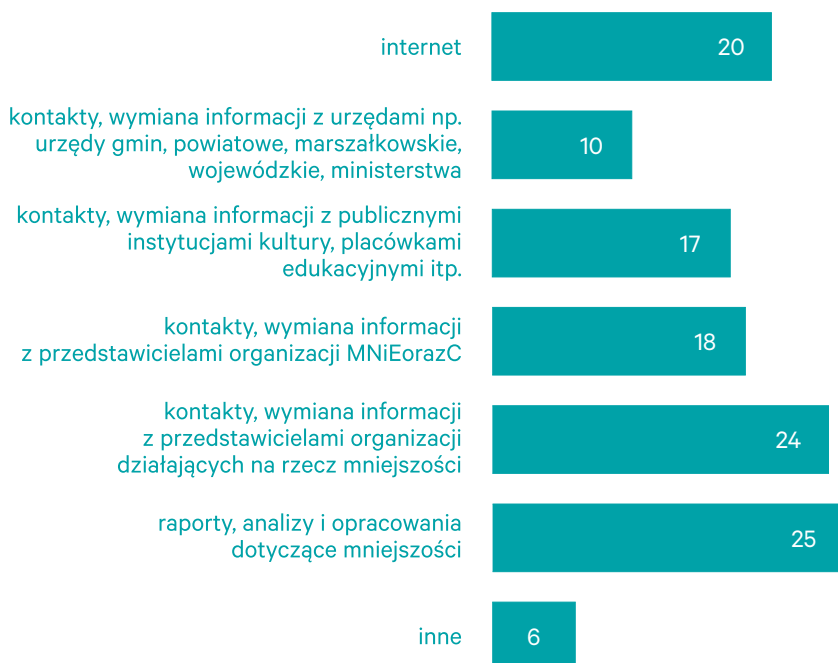
Organizacje pozarządowe działające na rzecz mniejszości narodowych i/lub cudzoziemców

Do organizacji działających na rzecz MNiEorazC (w skrócie: organizacje na rzecz MNiEorazC) zaliczone zostały takie podmioty, które zgodnie ze swoim statutem nie skupiają przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych lub cudzoziemców, ale ich celem statutowym jest ochrona praw mniejszości narodowych i etnicznych, cudzoziemców, praca na rzecz wielokulturowości i krzewienia tolerancji oraz przeciwdziałanie rasizmowi i ksenofobii. Do badania zaproszono aktywne organizacje działające na rzecz MNiEorazC, a jako kryterium tej aktywności przyjęto udział organizacji w ciałach doradczych ds. mniejszości i cudzoziemców oraz w lokalnych (miejskich) programach na rzecz mniejszości i cudzoziemców. Zaproszenie skierowaliśmy również do organizacji wskazywanych przez organizacje mniejszościowe.

Do udziału w badaniu zaproszono 64 organizacje, udział w nim wzięło 27 organizacji. Organizacje, które nie odpowiedziały pozytywnie na zaproszenie do badania, wskazywały zazwyczaj dwa powody braku swojego zaangażowania. Najczęściej dotyczył ograniczonego charakteru działalności organizacji (działania dotyczące wyłącznie pomocy uchodźcom lub osobom starającym się o ten status, brak współpracy z organizacjami MNiEorazC). Drugi najczęstszy wskazywany powód przez organizacje to brak czasu.

16 (59%) uczestników badania wskazało, iż realizuje działania na rzecz wszystkich grup mniejszości i cudzoziemców, jedna z organizacji wyróżniła działania na rzecz imigrantek i uchodźczyń spoza UE, pozostałe organizacje wskazały mniejszości: *białoruską, niemiecką, romską, tatarską, ukraińską, żydowską, Romów rumuńskich, społeczności migrantów z krajów Bliskiego Wschodu, północnej Afryki, Afryki centralnej i Azji*. 19 (70%) organizacji wskazało, że działa równocześnie na rzecz osób dyskryminowanych ze względu na płeć, wiek, wyznanie, język oraz orientację psychoseksualną.

Jako główne źródło wiedzy na temat kultury i zwyczajów przedstawiciele mniejszości narodowych i etnicznych oraz cudzoziemców wskazano: raporty, analizy i opracowania dotyczące mniejszości (25), kontakty, wymiana informacji z przedstawicielami organizacji działających na rzecz mniejszości (24) oraz Internet (20).

Wykres 37. Źródła, z których przedstawiciele organizacji czerpią wiedzę na temat kultury i zwyczajów, przedstawiciele mniejszości narodowych i etnicznych oraz cudzoziemców. *Badanie organizacji działających na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych i/lub cudzoziemców*

Jako *inne* źródło informacji o mniejszości respondenci wskazali [pisownia oryginalna, w kolejności alfabetycznej]:

- *kontakty osobiste z przedstawicielami mniejszości*
- *książki, opracowania akademickie*
- *literatura źródłowa, wiedza akademicka, publikacje popularnonaukowe*
- *publikacje naukowe, doświadczenie*
- *wiedza akademicka*
- *w kontakcie i we współpracy ze społecznością Romów rumuńskich.*

Większość (82%) organizacji współpracowało z organizacjami MniEorazC, 63% organizacji starało się uzyskać grant/dotację na działania na rzecz MniEorazC i ją uzyskało. Głównym obszarem ich działań były prawa człowieka, prawa mniejszości, przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniu (71%).

Ważnym elementem wskazanym przez MNiEorazC, przyczyniającym się do sukcesu realizowanych projektów/działań jest określenie potrzeb, celów jakim mają one służyć. Szczególnie działając na rzecz grupy nam obcej, której nie jesteśmy

członkami, na etapie planowania powinno się wymagać badań, które pozwolą spojrzeć z perspektywy grupy, w naszym przypadku, mniejszościowej. Respondenci wskazali, iż na etapie planowania najczęściej (21) korzystają z *wiedzy i doświadczenia członków i członkiń swojej organizacji*, drugim najczęściej (14) wskazanym działaniem jest *analiza potrzeb MNiEorazC bazująca na opublikowanych raportach, badaniach, diagnozach społecznych*.

Wykres 38. Działania podejmowane na etapie planowania lub przed rozpoczęciem działań na rzecz MNiEorazC. Badanie organizacji działających na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych i/lub cudzoziemców

Wskazane przez respondentów inne działania służące zebraniu informacji o potrzebach i problemach przedstawicieli MNiEorazC [pisownia oryginalna, w kolejności alfabetycznej]:

- *bezpośrednia wymiana doświadczeń z przedstawicielami grup mniejszości narodowych - wywiady pogłębione indywidualne*
- *bezpośredni kontakt*
- *innych działań nie prowadziliśmy*
- *konsultacje z urzędnikami i przedstawicielami instytucji publicznych dotyczące doświadczeń w pracy z obcokrajowcami i mniejszościami*
- *Kontakt osobisty z przedstawicielami Mniejszości. Informacje zbierane przez Ośrodek Monitorowania Zachowań Rasistowskich itp.*
- *Prowadzenie 'Brunatnej Księgi' – monitoringu przestępstw po-*

pełnionych przez neofaszystów i skrajną prawicę oraz incydentów na tle rasistowskim, ksenofobicznym i aktów dyskryminacji na terenie Polski.

- *research dot. sytuacji danych grup*
- *rozmowy z cudzoziemcami, ankiety przeprowadzone przez cudzoziemców będących naszymi wolontariuszami w swoim środowisku, warsztaty z aktywnymi członkami społeczności mniejszości - była to swojego rodzaju diagnoza, ale prowadzona w warsztatowej formie, dwudniowa.*

Analizując odpowiedzi respondentów, można powiedzieć, że na pierwszy plan wysuwają się problemy w komunikacji (42%), niedostatku środków finansowych na cele związane z mniejszościami (42%), część organizacji (21%) wskazało, iż nie miało żadnych problemów.

Kiedy poprosiliśmy organizacje o dokończenie zdania: *To, co najbardziej utrudnia współpracę mojej organizacji i organizacji MNiEorazC to...*, to 1/3 odpowiedzi związana była z kwestią braku środków finansowych, a już tylko 15% odpowiedzi dotyczyło kwestii komunikacji. Wśród tychże odpowiedzi kilka organizacji wskazując brak komunikacji, przedstawiło jednocześnie rozwiązania w postaci stworzenia *jednej przestrzeni do komunikacji*, niezależnie czy miałyby ona charakter wirtualnej platformy czy miałyby istnieć jako realna przestrzeń. Warto tu wspomnieć, iż takie przestrzenie już funkcjonują w kilku miastach, chociażby Centrum Wielokulturowe w Warszawie, czy też Ruska 46 we Wrocławiu.

W przypadku wskazania na *To, co najbardziej sprzyja dobrej współpracy mojej organizacji i organizacji MNiEorazC to...* przedstawiciele NGO wskazują głównie zwroty odnoszące się do wspólnych celów. Jak wspólne cele sprzyjają współpracy? Według respondentów stanowią wspólną płaszczyznę, która jest doskonałą podstawą do rozpoczęcia i prowadzenia komunikacji, dialogu, współpracy. Ponad połowa odpowiedzi wprost odnosi się do oczekiwanego charakteru komunikacji lub osób uczestniczących w tymże procesie. Są to odpowiedzi takie jak *otwartość, zrozumienie, szacunek, szczerłość, empatia, zaangażowanie*.

Konsekwentnie, w obszarze działań będących wsparciem na rzecz wzmocnienia współpracy oraz przy wskazaniu rodzaju działań, jakie organizacja może podjąć, aby przyczynić się do lepszej współpracy z organizacjami MNiEorazC, temat szeroko rozumianej komunikacji jest najczęściej poruszany (45%). Wśród propozycji działań pojawia się prosty mechanizm wymiany informacji na temat realizowanych działań, zaproszeń na formalne i nieformalne spotkania. Odpowiedzi respondentów/tek wskazują na ich poczucie ekskluzywnego charakteru organizacji mniejszości.

Dobre chęci. Tylko ludzie gotowi do działania po obu stronach, lekko wyprani ze stereotypów na swój temat. To, co jest trudne, to danie sobie szansy. Muszę przyznać, że pewnie nigdy nie wpadłabym na to, że można współpracować ze Związkiem Ukraińców, gdyby szef tej organizacji MNiE do takiej współpracy nie zaprosił. Dlaczego? Bo

wydawało mi się, że nie będą chcieli. I to jest strasznie ciekawe. A priori uznałam, że nie będą chcieli.

Co ciekawe, gdy zapytaliśmy o potrzeby i oczekiwania po stronie organizacji mniejszości wobec organizacji większościowych, pojawiło się ten sam temat, „komunikacja”. Tu również najczęściej wymieniane są słowa kluczowe, jak: „otwartość, zrozumienie, szacunek i zaangażowanie”, wśród czego pojawia się „wymiana informacji” oraz „spotkania sieciujące”.

Poniżej prezentujemy zestaw odpowiedzi na pytania otwarte dotyczące potrzeb oraz oczekiwań wobec współpracy, zarówno z perspektywy organizacji mniejszości jak i organizacji większościowych.

Odpowiedzi przedstawicieli organizacji MNiE oraz C

Czego brakuje Pana/Pani organizacji w kontaktach z organizacjami działającymi na rzecz MNiE oraz C? Jakie są potrzeby lub oczekiwania Pana/Pani organizacji? [pytanie było nieobowiązkowe, pisownia oryginalna, w kolejności alfabetycznej]

- *Brak miejsca do spotkań.*
- *Brak perspektywy grup mniejszościowych. Osoby, które działają na rzecz często implementują stereotypy i przejmują głos mniejszości - działając na jej rzecz ale w rezultacie wykluczają ją. Oczekiwałabym konsultacji już na zasadzie tworzenia inicjatyw.*
- *Brakuje dobrej komunikacji, chęci do działań. Oczekuję zaangażowania, szczerości i uczciwości w działaniu.*
- *Brakuje nam wymiany informacji. Jest wiele potrzeb: szkolenie, spotkanie, seminarium, konkursu, projekt wspólny*
- *czasu*
- *częstszych kontaktów*
- *Dostępność środków finansowych dla realizacji projektów skierowanych jak do mniejszości tak i do migrantów.*
- *Dość często brak wstępnej analizy potrzeb społeczności MNiE oraz cudzoziemców oraz traktowanie przedmiotowo organizacji MNiE oraz cudzoziemców jako narzędzia do zapewnienia sobie uczestników realizowanych projektów. Brak propozycji o wykorzystanie zasobów eksperckich organizacji MNiE oraz cudzoziemców do realizacji programów realizowanych z dotacji.*
- *kontakty są bardzo dobre*
- *Kontakty z innymi organizacjami działającymi na rzecz MNiE oraz C są bardzo dobre i w zupełności wystarczające.*
- *na ten moment jest zaangażowanie, otwartość i chęci*
- *niczego*

- *Niekiedy brak wspólnej wizji dotyczącej potrzebnych działań, brak merytorycznie przygotowanych przedstawicieli do współpracy.*
- *niektóre organizacje nie są otwarte na współpracę, chcą promować tylko siebie*
- *nie mamy komentarzy*
- *nie mamy oczekiwań*
- *nie wiem*
- *organizacja większej ilości wydarzeń i warsztatów*
- *poprawa kontaktów i wzajemnych relacji*
- *poszukiwania tematów istotnych dla tychże organizacji, zbieżności celów*
- *prowadzenia wspólnej polityki*
- *regularności*
- *Rozumienia wspólnego interesu przez część organizacji, brak chęci współpracy części organizacji.*
- *Stałej współpracy, nie opierającej się tylko na czasami pojawiających się działaniach.*
- *Szkolenia w celu pozyskiwania wsparcia finansowego, wypełniania wniosków*
- *szybkiego działania*
- *środki finansowe, przepływ informacji, wyspecjalizowana kadra*
- *większego zaangażowania urzędników*
- *w przypadku organizacji z którymi współpracujemy nie mamy żadnych braków*
- *współpraca układa się pomyślnie*
- *za bardzo są skupione na własnych działaniach.*